

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An petens dispensationem à superiore sine causa peccet mortaliter,
vel venialiter? Ex part. 8. tract. 3. res. 8.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

mortal: mas yo tengo por mas probable, que de ordinario no es mas que pecado venial: sino es en caso que huiesse grave dano de otros, o escandalo. Ita ille, & ego.

11. Ad argumenta verò contraria, respondeo, non omne peccatum contra iustitiam distributivam (contra quam solum directè, & per se limitat hoc pactum) esse ex genere suo grave, & mortale: sed ea tantum, in quibus reperiri potest materia gravis, seclusis scandalo, & aliis incommodis extrinsecis. Hanc autem materiam gravem negamus hic reperiri posse, nisi recurremus ad scandalum, & alia incommoda extrinsecis; nam iniuria iniquitatis, quæ fit inter subditos, si aliquis sine causa ab onere legis liberetur, cum per se non cedat in maius onus alterius, vel in aliud damnum, levis est in tota latitudine propria: secus ea, quæ interuenit in distributione honorum & dignitatum, nam per se tribui minus digno cedit in magnum damnum dignorum, Reipublicæ, & Ecclesiæ.

12. Ad primam confirmationem ex Tridentino sumptim respondeo, dispensate sine causa esse aliquam occasionem violandi legem, & interdum esse tantam, vt sit scandalum, & peccatum mortale: id tamen esse per accidens; ob hæc tamen incommoda extrinsecis grauius prohiberi potest, dispensate sine causa, quando illa timentur. Inferioribus etiam grauius præcipi potest, ne in legibus superiorum sine causa dispensent: quia id ex genere suo mortale est, cum tales dispensationes sint nullæ.

13. Ad secundam confirmationem, iam dictam est, dispensationem sine causa in illis graue peccatum esse propter dedecus, & damnum Ecclesiæ, vel status Ecclesiastici.

RESOL. IX.

An si Superior dispenset in propria lege sine causa peccet mortaliter? Idem queritur de subdito dispensationem petente sine causa, & illa utendo. Ex part. 1. tr. 10. Ref. 35.

§. 1. Aliqui respondent esse posse, ex genere suo, peccatum mortale: & pro hac sententia Sanchez de mar. tom. 3. disp. 18. n. 6. citat Caietan. Armillan, Ledesimam, Vegam, Rodrig. & alios. Idem etiam docet Gran. contr. 7. tr. 2. p. 3. disp. 17. sect. 3. n. 24. Sed tu tenè contrariam sententiam, quam docet citatus Sanchez n. 7. Valentia tom. 2. disp. 7. q. 5. punct. 5. & alij, quos citat, & sequitur Salas de legib. disp. 20. sect. 5. n. 54. & 55. quibus ego addo Villalobos in sum. tom. 1. tr. 2. dub. 4. n. 6. ita asserentem: Duda es entre los Doctores, que pecado sea el dispensar sin causa en la propia ley, Couart. dize, que por ventura muchos vezes es pecado mortal: mas yo tengo por mas probable, que de ordinario no es mas que pecado venial, si no es en caso, que huiesse grave dano de otros, o escandalo. Ita ille. Itaque, secluso scandalo, & graui aliorum damno, non est peccatum mortale dispensare, seu petere dispensationem, & illa vti sine iusta causa: imò ego puto probabiliter, non peccare neque venialiter, si aliquis vtiatur dispensatione obtenta sine iusta causa: quia, cum talis dispensatio sit valida, nulla amplius legis obligatio remanet, cuius transgressio ad culpam venialem obligare possit. Ergo, &c. Et hanc opinionem probabilem vocat Sanch. n. 10. & Salas vbi sup. & nouiss. Mald. in p. 2. q. 97. a. 4. quæ cit. Suar. & alios.

RESOL. X.

An dispensatio sine causa in lege propria, vel infæ Tom. 111.

rioris sit valida? Et an dispensans sine causa peccet mortaliter, vel tantum venialiter? Idem dicendum est de petente dispensationem sine causa. Ex part. 1. tract. 10. Refol. 32.

§. 1. Negatiuè respondent aliqui, quòs nouissimè sequitur Valquez in part. 2. tom. 2. disp. 178. cap. 4. per tot.

Sed contrariam sententiam communiter docent Doctores, quorum nomina inuenies apud Salas de leg. disp. 20. sect. 4. n. 37. & Suarez etiam de legib. lib. 6. c. 19. n. 6. & ex neoteris docet etiam hanc sententiam Pontius domarr. lib. 8. cap. 14. n. 7. Lorea in p. 2. tom. 2. disp. 27. & Villalobos in sum. tom. 1. tr. 2. dub. 41. n. 5. vbi sic ait: Quando dispensa el Papa en su propia ley, aunque sea sin causa, es valida la dispensacion. Esta conclusion es comun: el fundamento es, porque aquella ley era propia, y pende de su voluntad, la qva, puede mudar. Lo mismo se ha de dezir de Obispo, y del qualquiera Prelado, que dispensa en su propia ley. Ita ille.

2. Nota tamen hic obiter contra Suar. de leg. lib. 6. c. 18. n. 9. Valentiam tom. 2. disp. 7. q. 5. punct. 6. & alios, Superiorem dispensantem in propria lege, sine iusta causa, non peccare mortaliter, sed tantum venialiter; secluso tamen scandalo & graui alterius damno. Et ita docet Layman in Theol. mor. lib. 1. tr. 4. c. 22. n. 13. & alij penes ipsum, quibus adde Tannerum in p. 2. disp. 5. q. 7. dub. 2. n. 29. quod etiam verum est in petente dispensationem: nam tantum venialiter peccat; licet postea in vsu dictæ dispensationis sine iusta causa obtentæ, nullam culpam, etiam venialem, committat. Et ita ego sentio contra Laym. & Sanch. de mar. lib. 8. disp. 18. n. 12. & 13. ferus autoritate Mald. in p. 2. q. 97. art. 3. dub. 2. Suar. de ll. l. 6. n. 14. Azor. p. 1. l. 5. cap. 15. q. 3. & aliorum.

RESOL. XI.

An petens dispensationem à Superiore sine causa peccet mortaliter, vel tantum venialiter? Ex part. 8. tract. 3. Ref. 8.

§. 1. Respondeo id non esse mortale ex genere, licet possit esse mortale per accidens ratione scandali, vel damni Principis, aut aliorum, ita Nauar. præf. 9. num. 12. & cap. 12. n. 37. Sanchez 8. de marimon. disp. 18. n. 8. Probatur; quia Princeps dispensando sine causa, solum peccat venialiter ex genere, & per se; vt diximus: ergo & subditus petendo dispensationem solum peccat venialiter ex genere, & per se; secus per accidens: quo pacto possunt intelligi Petrus Ledesma, & Couart. supra.

2. Dices, si peccatum, est saltem veniale, dispensationem sine causa petere: ergo qui quotidie expressè petunt dispensationes sine causa à Pontifice concedi, ad euitanda dubia, quæ circa causarum, quæ allegantur, veritatem suboriri solent, peccant. Respondet Sanchez supra, & disput. 19. num. ultimo, quamuis non detur causa ex parte personæ, cum qua dispensetur, dari ex parte Pontificis, qui ad sumptus boni communis taxat aliquam pecuniariam compositionem. Adde, satis magnam causam esse conciliare animos Principum, & nullum dubium relinquere de valore dispensationis: quòd tamen esset, si nollet dispensationem absque causa, quæ narratur, vel taceatur, validam esse. Et ita nostram sententiam præter Doctores citatos, tenet etiam Valentia tom. 2. disput. 7. quest. 5. punct. 9. & Sor. de iust. lib. 1. quest. 7. art. 3. ait forsan non esse culpam lethalem.

RESOL.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN